

TURUN YLIOPISTO
Lääketieteellinen tiedekunta

TORVINEN, MAIJA: Eristyksissä asuttamisen vaikutukset vangin terveyteen – kirjallisuuskatsaus ja tutkimussuunnitelma suomalaisen vankeinhoitoon

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 35 s, 3 liitettä
Oikeuspsykiatria
Maaliskuu 2016

Tämän työn tarkoituksena on kirjallisuuskatsauksen keinoin selvittää eristyksissä asuttamisen psyykkisiä ja fyysisiä vaikutuksia vankiin. Samoin se on kartoitus eristyksissä asuttamisesta Suomen vankeinhoidossa. Työn ensimmäisessä osiossa käydään läpi eristyksissä asuttamista käsitteenä sekä tehdään läpileikkaus kansainvälisiin tutkimuksiin aiheesta. Aiempien kirjallisuuskatsausten sekä pitkittäistutkimusten lisäksi yksittäisistä teemoista nostetaan esiin etenkin itsemurhien sekä psykiatrisen sairastavuuden yhteys eristyksissä asuttamiseen ja samoin naiset erityisenä, harvemmin tutkimuksissa esiintyvänä ryhmänä. Työn toisessa osiossa tutustutaan eristyksissä asuttamiseen suomalaisessa vankeinhoidossa lakien, säädösten ja aiempien tutkimusten valossa.

Eristyksissä asuttamista on tutkittu runsaasti. Aiempien tutkimusten valossa eristyksen voidaan katsoa olevan vangin psyykkistä hyvinvointia heikentävä asuinmuoto etenkin, kun eristys jatkuu pitkään tai vangilla on taustalla psykiatrista sairastavuutta. Eristyksissä asuttaminen on myös vangille haitallisempi silloin, kun se tapahtuu vasten hänen tahtoaan. Muutama aihepiireistä tehty seurantalutkimus kuitenkin myös toteaa, ettei selkeää näyttöä eristyksissä asuttamisen haitoista ole ja että eristyksissä asuttamisella voi myös olla positiivisia vaikutuksia osalle vangeista. Onkin ajateltu, että mahdolliset haitalliset vaikutukset tai asuinmuodon hyöty ovat voimakkaasti sidoksissa vangin omiin voimavaroihin sekä persoonallisuuden piirteisiin.

Suomessa eristyksissä asuttamista on tutkittu lähinnä laadullisen tutkimuksen menetelmin, eikä tutkimusaineisto ole tarpeeksi kattavaa yleistettävien lopputulosten saamiseksi. Eristyksissä asuttaminen on myös muuttunut paljon ajan kuluessa ja nykypäivänä suurin osa vangeista valitsee itse yksinäisyyden asuinmuodokseen. Tämän kirjallisuuskatsauksen pohjalta laadimme alustavan tutkimussuunnitelman eristyksissä asutettujen vankien terveydentilan kartoittamiseksi suomalaisessa vankeinhoidossa. Mahdollisuuksien mukaan tutkimustuloksia tullaan käyttämään hyväksi eristämiskäytäntöjen suunnittelussa sekä eristyksissä asutettujen vankien terveydentilan seurannan arvioimisessa suomessa.

Asiasanat: Eristys, eristyksissä asuttaminen, vankila, vanki, psykiatria, mielenterveys